

Aan:
Gedeputeerde Staten Zeeland en
Provinciale Staten van Zeeland

Middelburg, 19 februari 2020

Betreft: Compensatie Marinierskazerne Vlissingen

Geacht College,
geachte mijnheer de voorzitter,

Hierbij zenden wij u toe het discussiedocument 'Voor meer mensen in Zeeland', dat de Zeeuwse FVD-fractie heeft opgesteld om het gesprek met de (andere) leden van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten aan te gaan over wat de compensatie moet zijn voor de wanprestatie van de Rijksoverheid inzake de overeengekomen vestiging van een Marinierskazerne te Vlissingen.

Onze fractie verzoekt het College van Gedeputeerde Staten kennis te nemen van bijgaand document en verzoekt de voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland dit document op te nemen in de lijst van ingekomen stukken. De FVD-fractie zou graag dit document willen betrekken in de bespreking van de agendapunten betreffende de Marinierskazerne, zowel in commissievergaderingen als in plenumvergaderingen van Provinciale Staten.

Hoogachtend,
namens de FVD-fractie Zeeland,

Martin Bos.

Bijlage: discussiedocument 'Voor meer mensen in Zeeland'

Fractie van het Forum voor Democratie (FVD) in de Provinciale Staten van Zeeland
Provinciehuis Zeeland, Abdij 6, 4331 BK Middelburg
Postadres: FVD-fractie, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg
E-post: zeeland@fvd.nl
www.fvd.nl/zeeland

Voor meer mensen in Zeeland

Martin Bos
Fred Walravens

Forum voor Democratie

FVD-Fractie in de Staten van Zeeland

Onderwerp:	Compensatieprogramma MARKAZ Vlissingen
Eigenaar:	M. Bos / F. Walravens
Datum:	19 februari 2020

Voor eens en altijd basta! Een discussiedocument inzake de definitieve ontsluiting van Zeeland – opmaat tot het maken van een nieuw Deltaplan voor echte groei!

De bedoeling van dit document is een discussie te starten over oplossingen om Zeeland echt op de kaart te zetten. Dat moeten daarom oplossingen zijn die boven de gebruikelijke “kleine verbeteringen” gaan. Om Zeeland echt op de kaart te zetten, denkt FVD Zeeland aan baanbrekende, fundamentele oplossingen die de voorstellingen van de Zeeuw mogelijk te boven gaan. Wij vinden echter dat Zeeland zich lang genoeg als ‘Calimero’ heeft gemanifesteerd!

FVD Zeeland vindt dat een compensatiepakket voor de Marinierskazerne Vlissingen (MARKAZ) geen ‘sigaren uit eigen doos’ mogen bevatten die op andere manieren kunnen worden gefinancierd, zoals de Westerscheldetunnel tolvrij maken, duurzaamheidsprojecten rondom het Veerse Meer of een fabriek voor het produceren van blauwe waterstof.

Motto: Als je niet groot begint, eindig je zeker klein!

Compensatieprogramma MARKAZ Vlissingen

Compensatie voor:

1. Direct gemaakte kosten;
2. Indirect gemis aan inkomsten door wegblijven mariniers en hun gezinnen;
3. Imago schade.

Het gemis van de MARKAZ betekent het gemis van ruim 2000 directe en indirecte arbeidsplaatsen en € 28 miljoen per jaar aan extra bestedingen. Een compensatieprogramma moet er in de eerste instantie op gericht zijn om die gemiste arbeidsplaatsen en bestedingen toekomstbestendig naar Zeeland te halen.

Het grootste probleem dat Zeeland heeft, is “bereikbaarheid” (reëel als ook verondersteld). Dit komt o.a. voort uit de eilandstructuur en het gemis aan historisch gegroeide infrastructuur (met name wegen en spoorwegen). Ook lopen de meeste ‘snelle’ verbindingen van west naar oost, en worden in mindere mate de economische centra ten noorden (Rotterdam-Rijnmond) als ten zuiden (Antwerpen-Gent) van Zeeland ontsloten.

Het verbeteren van de bereikbaarheid van Zeeland moet absolute topprioriteit hebben. Want er schort zeer veel aan de verbindingen naar met name de Randstad. En dat is dubbel zo erg, omdat in de hoofden van de Randstedelingen Zeeland toch al zo heel erg ver ligt. Zelfs verder dan de wereld strekt...

Uit een 'quickscan' blijkt:

- + Locatie aan zee
- + Liggend in driehoek Rotterdam – Antwerpen – Gent
- + Waterwegen
- + Ruimte voor groei
- + North Sea Port
- + Kerncentrale
- + Goede infrastructuur om elektriciteit af te voeren
- + Leefbaarheid
- + Culinaire sector

- Gemis aan noord-zuid verbindingen (weg, spoor)
- Werkgelegenheid
- Bereikbaarheid vanuit m.n. de Randstad
- Gemis aan volwaardige kenniscentra op (inter)nationaal niveau
- Echte economische trekkers met erkende gedegen groeikansen

Om Zeeland goed op de kaart te zetten, vindt FVD Zeeland dat de speciale status van Zeeland moet worden erkend. Hierbij moet worden ingezet op het creëren van kenniscentra, onderwijs, het verbeteren van de bereikbaarheid door betere weg- en spoorverbindingen (met name noord-zuid) en het aantrekken van werkgelegenheid. Ook kan gebruik worden gemaakt van verbeterde bereikbaarheid en beschikbare ruimte om op een aantal locaties te gaan investeren in de uitbreiding van steden en dorpen (groeikernen) met een woon-werk-forenzen functie voor de driehoek Rotterdam-Antwerpen-Gent.

FVD Zeeland stelt het volgende compensatiepakket voor:

1. Onderwijs en Wetenschappen:

1. Alle Zeeuwse scholen in krimpgebieden krijgen vanaf nu van de rijksoverheid de eilandenstatus;
2. De bètacampus van de Roosevelt Academie dient te worden uitgebreid met een nucleaire afdeling alwaar o.a. onderzoek gedaan kan worden naar thorium gesmolten zout reactoren en personeel voor de kerncentrales kan worden geschoold dan wel bijgeschoold;
3. Er dient ingezet te worden op een volwaardige universiteit in Zeeland. Om te beginnen zou er serieus gekeken kunnen worden naar de vestiging van campussen van universiteiten elders (bijv. Antwerpen, Gent, Leuven, Rotterdam, Tilburg, Technische Universiteiten), zodat Zeeuwse studenten bijvoorbeeld de eerste drie jaar van hun opleiding in Zeeland kunnen volgen, maar vooral ook om studenten naar Zeeland te trekken.

2. Bereikbaarheid via de weg:

1. Aansluiting Tractaatweg met de E-34 Expressweg in Vlaanderen;
2. Verdubbeling als stroomweg (incl. ongelijkvloerse kruisingen) van:
  - a. N59 vanaf aansluiting met de A-29 tot Zierikzee;
  - b. N256 Zierikzee tot Goes (incl. tweede Zeelandbrug);
  - c. N57 A-15 – Brielle – Middelburg;
3. Ontsluiting Yerseke – A-58 via oostelijke variant door de polder (tracé rood of groen).

3. Bereikbaarheid via het spoor:

1. Doortrekken spoor Zelzate – Terneuzen – Goes (incl. spoortunnel onder de Westerschelde);
2. Verdubbeling spoor Vlissingen – Goes – Bergen op Zoom;
3. Spooruitbreiding Vlissingen – Antwerpen door middel van VEZA-Bocht (Verbinding Zeeland Antwerpen, Zeeuwse Bocht);
4. Spoorverbinding van Vlissingen via Bruinisse naar Rotterdam.

4. Werken:

1. Langer openhouden Kerncentrale Borssele I;
2. Nieuwe kerncentrale Borssele II (al dan niet in de vorm van meerdere *Small Modular Reactors* (SMR's));
3. Kanaalsprong Terneuzen;
4. Oprichten van een investeringsfonds North Sea Port t.b.v. aantrekken bedrijven (in Zeeland);
5. Aanleg van een containerterminal in het Nederlandse deel van North Sea Port;
6. De bouw van alle schepen t.b.v. de overheid (m.n. Marine) dient in Vlissingen plaats te vinden.

5. Wonen:

1. Ontwikkeling van Bruinisse tot woon-werk-forenzenstad met 50.000 inwoners gericht op Rotterdam en omgeving;
2. Stimuleren woningbouw in Rilland en Hulst ten behoeve van de regio Antwerpen (incl. Linkeroever);
3. Woningbouw in centraal Zeeuws-Vlaanderen (Terneuzen) voor de regio Gent.

De nieuwe stad

We horen het u natuurlijk al zeggen: “dit kan niet”, “utopisch”, “past niet op de Zeeuwse schaal”, “wie gaat dat betalen?” en “bijzonder waardevolle akkergronden die worden opgeofferd”. Het kan wel. Het is louter een kwestie van willen.

En het kan omdat ons voorstel niet alleen een compensatiewens omvat, maar ook een geschenk aan de Randstad bevat. Dat geschenk is ruimte voor woningbouw. De Randstad is vol en Zeeland is leeg. Waarom kan Noord-Zeeland geen ‘overloopgebied’ voor de zuidelijke randstad zijn?

Plaatsen als Arnhem, Apeldoorn, Ede en Zutphen in Gelderland vormen wel een overloopgebied voor de noordelijke Randstad (m.n. voor Amsterdam) en de afstand tussen die plaatsen en Amsterdam is groter dan tussen Noord-Zeeland en Rotterdam.

Uit een snelle verkenning ontstaat het beeld dat vooral deze steden in Gelderland met goede weg- en spoorverbindingen aan populariteit winnen. Dat lijkt erop te wijzen dat het vooral gaat om mensen die voor hun werk heen en weer gaan reizen naar het westen. We moeten dus zorgen dat wij als Zeeland beter bereikbaar zijn. En daar moet het Rijk ons maar bij helpen, ze hebben immers wel wat goed te maken. Maar ze hebben er zelf ook veel bij te winnen, immers de woningmarkt in Nederland staat onder druk. Door het achterblijven van de bouwproductie in de voorbije jaren, is er momenteel een woningtekort van bijna 300 duizend woningen. Daarnaast zal de behoefte aan woningen vanaf nu tot 2030 naar verwachting toenemen met nog eens 585 duizend.¹

Bij de Nationale Woonagenda is afgesproken om in de periode 2018 – 2021 jaarlijks 75 duizend nieuwe woningen te realiseren. In 2019 zijn er in totaal bijna 81 duizend nieuwe woningen erbij gekomen.² Het actuele woningtekort blijft echter groot. Om in de komende te voorzien in de woningbehoefte, zal er meer gebouwd moeten worden.

De woningtekorten kennen grote regionale verschillen. Zo is er in de Metropoolregio Amsterdam veel meer behoefte aan (nieuwe) woningen dan in ons Zeeland.³ Maar wij willen dan ook niet bouwen voor onszelf, maar voor de zuidelijke Randstad (Rotterdam-Rijnmond).

Wat het FVD Zeeland betreft gaat Zeeland ons land helpen in deze woningbehoefte. Er is in Noord-Zeeland, in onze gedachte in het gebied onder Bruinisse, ruimte om te voldoen aan een deel van de woningbehoefte. Een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van het gebied bij Bruinisse is een goede ontsluiting en verbinding met Rotterdam. Door een spoorlijn voor een snelle trein of ander nieuw hoogwaardig openbaar vervoer aan te leggen, worden duizenden woningen op korte afstand van Rotterdam ontsloten.

Dat is aantrekkelijk voor forenzen die willen wonen op een korte afstand van hun werklocatie in de regio Rotterdam-Rijnmond.

Het Nationaal Groeifonds i.o. is een vehikel dat kan voorzien in de financieringsbehoefte van dit project dat gestaafd moet worden door nader onderzoek en besluitvorming.

Het moet zo zeker mogelijk zijn 25.000 woningen te realiseren in het gebied onder Bruinisse. Vanuit onze optiek kan deze realisatie hand in hand gaan met het behoud van het groene karakter.

En waar de FVD-fractie zegt: “ga nou maar gewoon bouwen”, is er natuurlijk volop ruimte voor de liefhebberijen van de bouwheren van deze tijd, zoals het maken van een systeemsprong op het gebied van energietransitie of klimaatbestendig bouwen, juist op het snijvlak van land en water.⁴

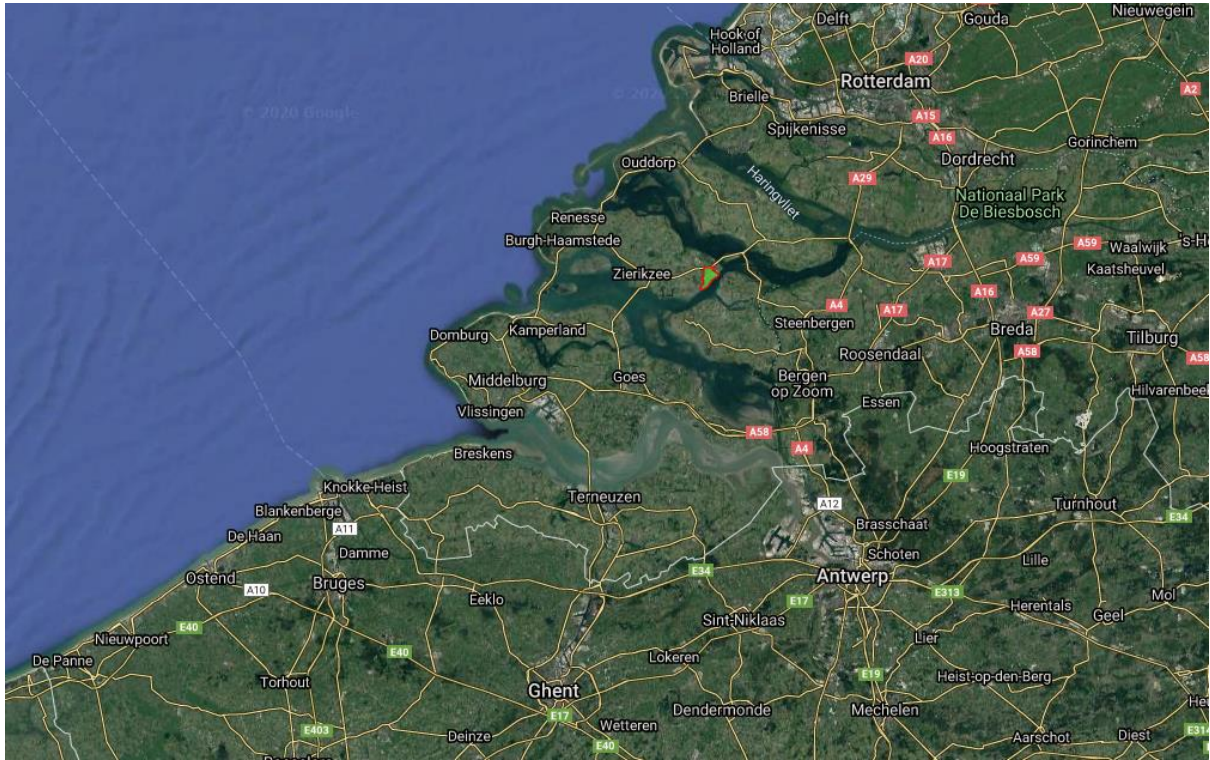
---

¹ Ministerie van BZK, Staat van de Woningmarkt 2019

² Persbericht CBS, 29-01-2020

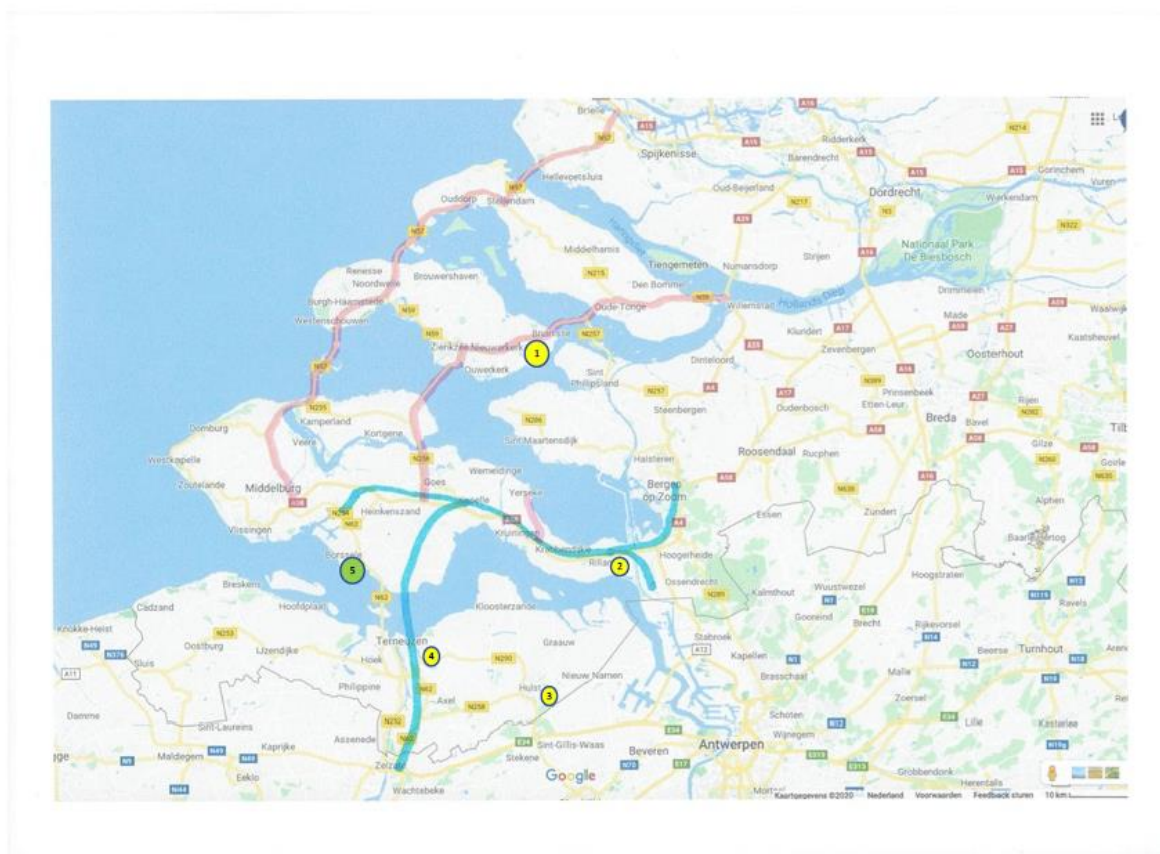
³ ABF Research, Inventarisatie plancapaciteit oktober 2019, Primos prognose 2019

⁴ Dat is een type omgeving op de grens van land en water waar het Korps Mariniers, dat bestaat uit infanteristen die dienstdoen op oorlogsschepen, actief zou kunnen zijn.

Output : Current Area

4973656.88 m² | 4.97 km² | 1229.02 acres | 49737 hectares | 53535997.27 feet² | 1.92 square miles | 1.45 square nautical miles

1. Nieuwbouw Bruinisse
2. Nieuwbouw Riland
3. Nieuwbouw Hulst
4. Nieuwbouw Terneuzen
5. Locatie Kerncentrales

Naast Hollanders moeten wij ook Vlamingen naar Zeeland trekken:

Gent verwacht over twintig jaar honderdduizend inwoners meer te hebben maar heeft niet de plek voor woningbouw. Dat is een geweldige kans voor Zeeland, want Zeeuws-Vlaanderen heeft plaats genoeg voor onze burens uit Gent. De FVD-fractie wil dan ook dat het provinciaal bestuur actief inzet om de kansen in dit gebied te benutten. In dit document hebben wij ons echter allereerst gefocust op de zuidelijke Randstad (Rotterdam-Rijnmond), omdat op dit moment onze Provincie in gesprek is met de Rijksoverheid en naar alle waarschijnlijk wij snel in een fase van onderhandeling over compensatie voor Zeeland gaan komen. Dit wil helemaal niet zeggen dat wij geen oog hebben voor de kansen die er voor woningbouw liggen t.b.v. het oplossen van de woningnood in Gent en Antwerpen. Wat onze fractie betreft hoeven wij met het kijken hoe wij deze kansen kunnen benutten niet te wachten tot de gesprekken over de compensatie i.h.k.v. de volgende uitdieping van de Westerschelde beginnen. Daarmee kunnen wij veel eerder beginnen. Echter op dit moment is aan de orde de plannen voor de compensatie van Zeeland voor het niet nakomen door de Rijksoverheid van de afspraken met Zeeland over de vestiging van een marinierskazerne te Vlissingen. En in die plannen vinden wij grootschalige woningbouw in Noord-Zeeland passen. Laten wij aan Zeeland deze impuls geven.